

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	
Egy évre	6 korona — fillér.
Félévre	3 " —
Negyedévre	1 " 50 "
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona	
Egyes szám ára 20 fillér.	

Felolós szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők, (Deák-tér 19. szám.)

Hirdetések jutányos árban vételnek fel.

Nyitótér sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

A rák gyógyítható.

A társadalmi rák, — erről akarunk beszélni. A test rákfenéje előtt összeesapják a kezöket a doktorok. Olyan hatalmat még nem termelt a föld, mely a testnek e nyavalyája felett urnak vallja magát. Hanem a társadalom rákjaival szemben igen jó orvos maga a társadalom. Nagyon igaz, hogy szörnyen nehéz kiirtani, mert neki is olyan polypkarjai vannak, melyek átölelik az egész szervezetet. De ha segítségére jön doktor és kirulgus, lehetetlen, hogy a saktermetszés a kívánt hatást meg ne csinálja.

Mert a saktermetszés tudvalevőleg pompásan vág az elevenbe. Olykor még a keresztet is rituális pontossággal emeli ki a magyar ezimberből. A legfanatikusabb orthodox sem vehet a szemére semmit.

Ilyen saktermetszést kell produkálni a társadalomnak a saját rákjaival szemben és semmi kétség benne, hogy a gyilkoló kórt eltávolítja a beteg testből. Ellenben, ha összedugott kézzel nézzük a pusztítást, a megtámadott szervezetnek minden bizonynyal el kell kallódnia.

Nagyon sok nyavalya van, melyeknek karjai közzé oda van vetve a magyar társadalom. Igaz, hogy

lassan, de biztosan ölnék. Évekig ellappanganak ismeretlenül, — csak akkor jön rá a közönség átkos munkájokra, midőn már ezereken, meg ezereken estek áldozatul.

Ilyen járványos kór az uzsora, melynek manapság megszámlálhatatlan válfaja ismeretes. El van az terjedve a városokban épen úgy, mint a falvak szegény lakosai között. Minden vidéknek akad szipolya nem is kettő három, hanem tucat-számra, kik pókmódra lesik áldozataikat, hogy hatalmukba kerítsék. Es bizony a jelenlegi szűk pénzvisszonyok között munkájok nem is olyan nehéz. A megszorult ember könnyen lépre megy, azthivén, hogy majd csak kiheveri talán. Dehogy heveri ki. A jövő esztendőben még mélyebbre sülyed. Egyszer csak azon veszi észre magát, hogy nyakig a boldog hitelező zsebébe került.

Napjainkban azt mondhatjuk, hogy még szerencsés, a ki pénztézethez megy, mert ott legfelleg 10—12%-ra nő fel a porció. Természetes dolog, hogy ez is uzsora, csak hogy kisebb fajta. Nagyon távol áll az ötszáz perzentestől, amely pedig nálunk nem is nagyon ritkítja a párját.

No hát nemesak ezen, de még a 12-ösön is lehetne okkal móddal segíteni. Miért fizessen a szegény

ember annyit, ha nem muszály neki. Csakhogy persze, ő magát nem tudja megmenteni, ha nem jön a segítségére egy árva lélek sem. Azoknak kellene gondolni reá, akiknek nem is kerülne valami nagy áldozatba meg fejtörésbe nyélbe ütni a szegény ember sorsát.

Szóval hol az intelligentia? . . . Ilyenkor nincs sehol! . . . Az minálunk ma már hiu pöffeszkedésben nyilvánul esupán. Négyes fogat, livré, meg Isten tudja milyen számárságok. Mikor a sziv intelligentiájáról kellene beszámolni ország világ előtt, — üres a kabinet. Akár haragszik érte valaki, akár nem, de Magyarország ez a világ sorja. Nemes lélek, ki a mások bajával törődik, ritkább mi közöttünk, mint a fehér holló. Ha jól megy a dolgunk, el vagyunk bódulva a nagy uraságtól. Ki is gondolhatna ilyen rózsás színben a sok szegény ördög szánandó sorsára? . . . Hogyha az ördögből gyilkos lesz és rabol, akasztófa neki. Ki törődik vele, minő nyomoruság, a léleknek minő megrázkódtatásai vitték a hinárba? . . . Meg is lehetett volna menteni talán? . . . Ha mellette van a társadalom! . . . Ha vannak intelligens szivek!! . . . Mert az intelligens pózokkal ilyenkor nem érünk semmit.

Igaz, az államnak is lehetne

TÁRCZA.

A társadalom büne.

Lwow 1900. szept. 28.

Fel és alá sétáltam a Hotel Belle vuo udvarán. Ezen az udvaron van ugyanis a beregszászi szőlőértékesítő szövetkezet raktárhelyisége, melynek ez időszerint én vagyok az őre. Gondolataim messze elkalandoztak. Otthon voltam szeretteim, barátaim és ismerőseim között. Ah, oly rég ideje annak, hogy nem láttam őket, lelkeim úgy vágyik már utánok. Magam elé képzeltem szerény hajlékomat, az udvart, a kertet; láttam nőmet foglalkozni a kertben, láttam gyermekeimet fel s alá futkározni az udvaron; szinte hallani véltem vidám csevegéseiket, danájokat, kacagásukat. Oly jól esett

ez nekem itt a messze idegenben, ahol minden olyan különös, olyan rideg reám nézve; ahol nem látok egy ismerős arcot, a hol nem áll velem senki szóba az én nyelvemen, azon a szép zengzetes magyar nyelven; ahol ugyszólván némaságra vagyok kárhoztatva. Ugy elszorul néha a szívem, a mint elgondolom, hogy itt ebben a nagy városban egyedül én vagyok az elhagyatott árva, a kit senki sem vesz észre, akihez senkinek sincs egy szeretetteljes szava, barátságos tekintete. S ilyenkor oly jól esik haza gondolni, oda képzelni magam szeretett családom körébe, térdepre venni kicsinyeimet, s elesevegni velök hosszasan, édesen. S amint így el-elmerengek, észrevétlenül könyök löpődznak szempilláimra, hiszen önkénytelenül arra gondolok: vajjon mit csinálnak most, vajjon nem betegek-e? Nincs-e valamiben hiányuk? S vajjon ők gondolnak-e reám? — Csak pár hétre távoztam el csa-

ládóm köréből, s e pár hét is örök időnek tűnik nekem. Milyen kemény szívűnek kell annak lennie, a ki családját hónapokra, évekre tudja elhagyni! Csak még most vezéreljen haza az Ég szerencésesen, soha, soha, nem távozom el mellőletek szeretett nőm, kedves gyermekeim! . . . Jobb izü nekem otthon a száraz barna kenyér, mint itt a vendéglői koszt.

Ily gondolatokkal voltam elfoglalva, midőn egy elesigázott alak levett kalappal felém közeledve előbb lengyel, majd német nyelven megszólít s némi segítségért könyörög. Miután nagyon rosszul esett nekem, hogy merengésemben megszavart, hogy eltávolítsam magamtól, magyar nyelven azt mondtam neki, hogy jó ember nem értem én, mit mond. Erre az én emberem — mintha kicserélték volna — felegyenesedik, arcán az öröm derüje ömlik el s elkezd magyarul beszélni. No már így szóba állottam vele.

INGLIK JÓZSEF

szabó üzletében Szatmár Deák-tér (városház épület.) Teljes **katonai fölszerelési** cikkék raktára, **egy éves önkéntesek, tartalékos tisztek** elegánsan és előnyösen fölszereltetnek, **elvallalom mindennemű egyenruhák átalakítását, polgári ruhák** a legújabb divat szerint készíttetnek. **Papi öltönyök, reverendák** előnyös árban.

tenni valamit. De hiszen ez ma már túlhaladott álláspont. Ha a társadalom nem teszi meg azt a saktermetszést, onnan bizony hasztalanul várjuk.

Arról van szó, hogy a mi vidékünkön hire pora sincs még valamiszövetkezetfélének, vagy éléskamarának. Pedig bizony nagyon is ráférne erre a nyomorult népre. Hol a társadalom, hol az intelligens osztály, amely kezet nyújtson a veszedelemben? . . .

Ennyi közöny mellett jól esik a léleknek látni egy néhány főúr nemes törekvését. Igaz, hogy ők sem sokan vannak, de ahol akad közöttök egy, a szó valódi értelmében vett főnemes, az aztán csakugyan Isten áldása a népre.

Sárközön báró Vécsey leereszkedett a nép nyomorához. Meglátta jó szive, hogy a különben is szegény nép napról-napra senyved. Odalép hát közzé, hogy megmentse a végpusztulástól. Szövetkezet létesítésén fáradozik, hogy kiragadja a népet az uzsora karjai közül. Tessek, urak, követni a példát. Mert ha a társadalom nem teszi meg a kívánt saktermetszést, ott fog maradni a ráfekély a nemzet testében, mely lassan ugyan, de biztosan megöl.

Főszolgabírói czudarság.

A mérki róm. kath. egyház elöljárósága, f. évi október hó 17-én, a következő feketevérre valló és ádáz boszútlihegő határozatot kapta Domahidy Elemér kálvinista gondnok és főszolgabírótól:

„ad 4873/1900 kig. Másolat. Veres András és társai mérki lakosok (mindnyájan kálvinisták) kéri a mérki r. kath. templom körül hatósági engedély nélkül épített drót kerítést miután az a közforgalmat akadályozza eltávolíttatni. Határozat. A nagy-károlyi járás főszolgabírója, mint első foku

rendőri hatóság felszólítja a mérki r. kath. hitközség elöljáróságát, hogy a r. kath. templom körül épített drót kerítést 3 nap alatt távolítsa el, mert ellenkező esetben az hivatalból, a községi elöljáróság által a r. cath. hitközség költségére fog eltávolíttatni. Indokok. A mérki róm. kath. hitközség templomát 1891. évben hatósági engedély nélkül oly formán kerítette körül drót kerítéssel, hogy az elkerített területtel a templomot körül vevő, és a község ingatlan tulajdonát képező közforgalomra használt közteret megkisebbitette. Miután a telekkönyvi hatóság értesítése szerint, az elkerített terület, de a maga r. cath. templom által elfoglalt földterület sincsen a r. cath. hitközség nevére telekkönyvezve, és miután így az említett drót kerítés önhatalmulag a község tulajdonát képező ingatlan területből annak jelentékeny részét elkerítette, és ez által a közforgalmat lényegesen akadályozza, — alulírott hatóság által közforgalmi rendőri szempontból és a községi vagyon megóvásának, épségben tartásának ellenőrzése szempontjából az említett drót kerítés eltávolítandó volt, annyival is inkább, mivel hasonló indokokból, a mérki ev. ref. egyház által a templom körül hatósági engedély nélkül, önhatalmulag épített drót kerítés már előzőleg hatóságilag eltávolíttatott. Ezen határozatot másolata vétiv mellett Veress András mérki lakossal, a mérki r. cath. hitközség elöljáróságával, és Mérk községi elöljárósággal közölni azon hozzáadással rendeltetik, miszerint utóbbi a kerítés eltávolításáról f. évi október hó 15-éig ezen hivatalhoz jelentését betérjeszteni köteles. Nagy Károly 1900. okt. 9-én Domahidy Elemér főszolgabíró, s. k. Jelen másolat hitelül. Nagy Károly 1900. Október hó 9-én. Domahidy Elemér főszolgabíró.”

Ime a corpus delicti betűről-betűre le-másolva! Hát nem czudarság ez akár tartalmát, akár fogalmazását, akár pedig helyesírását vizsgáljuk? Azonban mellőzzük a nagy „magyar“ Domahidy Elemér kálvinista gondnok és főszolgabíró magyar-nyelv- és mondattani tudományát és készségét; a mi egyedüli feladatunk, a jelen alkalommal, e bosszútálló czudarság tartalmával, foglal-

kozni s az abban fölhalmozott valótlan-ságokat, magyarosan szólva: hazugságokat meg-cáfolni. De mielőtt ezt tennők, tájékoztatás végett, szükségesnek véljük ezen lángoló gyűlölség és valódi protestantizmusra valló bosszúból hozott határozat keletkezésének történetét röviden előadni.

A „Heti Szemle“ igen t. olvasói bizonyára élénken emlékeznek még Domahidy Elemer kálvinista gondnok és főszolgabíró ama törvénszegő engedélyére, melynek értelmében, Mérk község képviselőtestületének többrendbeli tiltakozása ellenére, a mérki ev. reformátusoknak nemcsak megengedte, még pedig „önhatalmulag“, hogy a Mérk község ingatlan tulajdonát képező s a közforgalomra használt köztérből, 100 négyszögméternyi területet, 3¹/₂ négyszögméter hijjával, imaház építésére fölhasználhassanak, hanem erőszakkal el is foglaltatta azt részökre. Ámde a mérki ev. ref. atyafiak meg nem elégedtek ezzel, hanem, fölbuzdulva Domahidy gondnokuk példáján, mir nix-dir nix még egy szép darabot hozzákerítettek a már előbb erőszakosan elfoglalt területhez. A községi elöljáróság, nagyon természetesen, erélyesen lépett föl ez újabb önhatalmu foglalás ellen, s követelte a kerítés lebontását, mit Domahidy el is rendelt úgy immel-ámmal, de egyuttal meg is fenyegette a községi bírót, hogy el fogja bontatni a róm. kath. templom kerítését is. S e fenyegetést igazolja a fenközölt impertinens határozat. Csakhogy: Él magyar, áll Buda még! Nem olyan könnyű dolog az, mint ő kelme gondolja, mert tapasztalhatta, hogy akadnak még független férfiak, kik azonnal rákoppintanak a hosszu ujjak- és körmökre.

E fölvilágosító sorok után áttérhetünk egész bátorsággal az „indokok“-ban fölhozott valótlan-ságok lebunkózása-és megezáfolására.

A mérki róm. kath. hitközség nem 1891. hanem 1880. évben, tehát még az 1886. évi községi törvények keletkezése előtt, kerítette körül templomát; hatósági engedélyre egyáltalában nem volt szüksége, mert saját területét a sajátjából kerítette körül, ennél fogva föllentés, Domahidy azon állítása „hogy az elkerített területtel a templomot körülvevő és a község ingatlan tulajdonát képező köz-

Kikérdeztem hova való, mi járatban van itt, mit keres itt ebben az idegen világban, s ő hűségesen válaszolt minden kérdésemre.

— Uram! nyomorult féreg vagyok. A sors gonoszul megtréfált. Legutóbb Budapestben voltam alkalmazva, mint pincér; jó dolgom volt ott, nem tagadom, de még jobb után áhitoztam. Ott hagytam az üzletet, s Miskolcra utaztam, mert ott kilátásom volt jobb, kényelmesebb helyet kapni. Ám, most iszonyuan bűnhődöm azért. Mikor Budapestről Miskolcra utaztam, a kupéból ellopták uti bőröndömet megtakarított csekély holmimmal, igazolványaimmal együtt. S bár mindent megtettem arra nézve, hogy holmim, vagy esetleg igazolványaim megkerüljenek, ám hasztalanul. Odaveszett mindenem örökre. Miskolcra érkezve, miután nem voltak igazolványaim, munkakönyvem, keresztilevem, sehol sem kaptam alkalmazást; kenyér nélkül maradtam. A hatóságok, melyekhez segítségért fordultam, hogy új munkakönyvhöz jussak, azzal utasítottak el: hozzák szülőhelyemről igazolványt. Irtam szülőhelyemre igazolványért, onnan meg ezt a választ kaptam: nem ismernek, jelentkezzem személyesen, s igazoljam magam. Édes Istenem! Ezelőtt 30 évvel származtam el szülőfalumból mint 6

éves gyermek; jó formán azt nem tudom, merre van, hát hogyan fogom én ott magam igazolni! — Ám nem volt más választásom, mint utra kelni s felkeresni szülőfalumat, mely Lemberghez körülbelül 50 kilométernyire fekszik. Nem lévén pénzem, gyalog indultam neki a nagy utnak, számítva arra, hogy a jószívű emberek csak nem engednek majd éhen elveszni, s czélobat érem. Mig magyar földön utaztam, mindig akadtam jószívű emberekre, kik elősegítették utazásomat, ám itt hiába kopogtatok kollegáim ajtaján, szóba sem állanak velem. Alkalmazást sem tudok kapni, hogy egy kis pénzre tegyek szert, mert nincsenek igazolványaim. A hatóság ridegen elutasít, az emberek szívtelenül elfordulnak tőlem, napokig darab száraz kenyéren rágógom, ruhám szakadozik, ma-holnap lehull testemről és nincs senki, senki, a ki könyörüljön rajtam! A mint így bolyongok az emberek között, néha iszonyu gondolatok lepnek meg. Szégyenlém bevallani, de már-már azon a ponton voltam nem egyszer, hogy — Istenem ments meg — lopni, rabolni, gyilkolni fogok. A hatóságok ridegsége, az emberek szívtelensége kényszerít reá. Hogy eddig nem vetemedtem odáig, nézze uram, ez a nyakamban lógó kis kereszt, meg-

boldogult édesanyám ajándéka, mentett meg. Valahányszor kísértetbe jövök, ezt veszem kezembe, ezt csókolgatom, ezt kérem: mentesen meg a bűntől, az elzülléstől. Ilyenkor eszembe jut, hogy mi az én szenvedésem ahhoz képest, amit a keresztre feszített szenvedett mi érettünk bűnösökért, s bár éhezem, de lélekben megkönnyebbülve folytatom tovább fárasztó utamat. Jobb az Isten az embereknél, ő czélomhoz segít anélkül, hogy bűnre vetemedném! . . .

S még talán tovább folytatta volna szomorú történetét, de vevők érkeztek s én kénytelen voltam az üzlethelyiségbe lépni. Egy koronát adtam neki.

— Fogja — mondtam — e csekélységet; magam is szegény ember vagyok, nóm s tiz gyermekem van otthon, azok részére kell takarékoskodnom, nem tudok magán többel segíteni. Isten vezérelje, ne térjen le soha az erény utjáról, Isten vele!

Magára hagytam. S bár üzleti dolgokkal voltam elfoglalva, láttam, hogy emberem még sokáig forgatta kezében a kapott koronát, szemei könnyben usznak s ajkai mozogtak. Nem tudom, mit moroghatott magában. Keveselte-e a nyújtott adományt, avagy azon gondolkozott-e, hogy elfogadja-e azt tőlem,

forgalomra használt közteret megkisebbitette.“ Ellenkezőleg, inkább azt mondhatnók, hogy a község kisebbiti meg a róm. kath. templom közterét, midőn két oldalról közlekedési utat nyitott a róm. kath. egyház területén. — Mérk községének még egy talpalatnyi területe sem volt, mikor az a köztér, melyen a róm. kath. templom áll, már a róm. kath. egyházé volt. Mérk községnek csak az 1865. évben megkötött urbéri szerződés megkötése óta van ingatlan tulajdona, míg a róm. kath. egyháznak még 1813. évben ajándékozta a méltóságos gróf Károlyi család, mint egész Mérk akkori földesura, ama közteret, melyre a róm. kath. templomot építették, még pedig minden mesgye vagy határkijelölés nélkül. Ennélfogva akár van, akár nincs az egyházra kebelezve, mégis csak a róm. kath. egyházé a kérdéses köztér. Mérk község nem is formált ahhoz jogot sohasem. Domahidy fogadatlan prókátorságát pedig ezennel visszautasítjuk.

Az eddig elmondottakból önkényt lehet következtetni, hogy Domahidy állítása, midőn azt bőfögi, miszerint a róm. kath. templom kerítése a közlekedést lényegesen akadályozza, csakis az ő hallucináló agyának a szörnyszülöttje. Csodálatos dolog! 20 évig nem akadályozta, de most, hogy bosszút állhasson a róm. katolikusokon, akadályozza. Ne nevetesse ki magát egészen. . . No amit még ezen kívül mond, hogy ő a községi vagyongörvítésének, egészben tartásának ellenőrzése szempontjából tartja a kerítést eltávolítandónak, az már valóságos impertinencia. Hát mikor erőszakosan, törvényszegéssel foglalta el a községi ingatlan vagyont, hol maradt az „ellenőrzési szempont?“ Avagy talán csak a róm. katolikusokkal szemben gyakorolja Domahidy az ellenőrzést? Ejnye! ejnye! Lámesak, így bujlik ki a szeg a zsákból! Az efféle közgazgatás nem csak kálvinista, de kétkulacos is. Különben Mérk község képviselőtestületének nincs szüksége Domahidy ellenőrzésére. Nem bizzuk ám kecskére a káposztát. Ha valaha, akkor erre igazán elmondható: *Difficile est satyram non scribere.* . . .

Végre azt kérdem Domahidy kálvinista gondnok- és főszolgabírótól: tóditott-lóditott-e

aki magam is szegény ördög vagyok? . . . Kitudná azt megmondani? . . .

Távoztakor könybelábadt szemmel még egy hálás pillantást vetett felém, meghajtottta magát s eltűnt azok között az emberek között, akik nem akarnak rajta segíteni.

Hogy eddig nem tért a bűn ösvényére a szivtelen emberek között, egy kis igénytelen keresztceskének, lányai örökségének köszönheti. De ha majd egyszer az a kis talizmán kiesik remegő kezéből; ha a nyomor, a szenvedés, a könyörtelen emberek szivtelen bánásmódja annyira elerőtleníti tagjait, hogy nem fogja többé birni azt szorongatni, csókolgatni; ha az önfentartás ösztöne diadalmaskodni fog a józan ész felett, s a bűn ösvényére tereli lépteit: kit fog ezért terhelni a felelősség?! . . . Azt a társadalmat, a mely nem tudott, vagy nem akart rajta segíteni; azokat az embereket, akikhez segedelemért fordult s azok nem segítettek neki szükségében, de szivtelenül elűzték, kitaszították magok közül. Ha sok a tolvaj, a rabló, a gyilkos, a becsstelen: úgy annak maga a társadalom az oka; annak a szivtelensége termi a rossz gyümölcsöket. Ez a társadalom bűne, megbocsáthatatlan bűne.

Radics Mihály.

már életében nagyobb, mint mikor odabigyeszté otromba indokainak végére: „a mérki ev. ref. egyház által a templom körül hatósági engedély nélkül, önhatalmulag épített drót-kerítés már előzőleg hatóságilag eltilvatott“.! Nem tudom biztosan, kit akar becsapni is félrevezetni? De hogy Domahidy becsapták és félrevezették, az szent igaz és tagadhatatlan tény, mert az ev. reformátusok kerítése mai napig is ott van, a hol volt. *Experto crede Ruperto!* Csak mindig igaz marad a közmondás: Aki nem tud arabusul, az ne beszéljen arabusul!

Hrabovai Hrabovszky István
plébános.

Főtisztelendő Szerkesztő Ur!

Örvendetes jelenség az, hogy a helyi sajtó, — bármint nyilatkozzék is róla a Vigadó című társaság — folyton fokozódó energiát s lelkesedést fejt ki a közügyeket illető kérdések megvitatásában. Argus szemekkel ellenőrzi a hivatalos személyek működését, kikutatja s megszűlteti a visszaéléseket, kellőképpen méltatja az érdemet, sürgeti a belső, reális fejlődést, minden követ megmozdit polgártársaink anyagi és erkölcsi jóléte érdekében, erős hangon elítéli az indokolatlan költségeket, hajthatatlan és rettenthetlen a fenyegetésekkel szemben, búzdit a társadalmi harmoniára, orvosolni iparkodik a sebeket s gyógyítás czéljából felfedi a bajokat, a szükségleteket.

Hogy mindeme hasznos missió teljesítésében a „Heti-Szemlé“-nek oroszán része van, azt talán mondanom is felesleges. S amit az ősz Farkas Antal, mint elvet szépen fejtegetett a tanácsteremben: svaviter in modo, fontiter in re, azt a Heti Szemle egy tizeden keresztül teljesíti a gyakorlatban. A legutóbbi számában is kellemes modorban egy látszólag csekély, de a közre, a publikumra nézve fontos intézményért: a városi hordárk rendszeresítéséért emelt szót. Az ember szinte csodálkozik, miként lehet az, hogy e semmi anyagi áldozatba nem kerülő, szükséges intézmény hiányzik városunkból.

A nyugodt, tárgyilagos felszólalásnak, azt hisszük, illetékes helyen meglesz a hatása. Eme felszólalás bennem is eszméket ébresztett, melyek megvalósulás esetén a község érdekét szolgálnák. Először is a villamos vasutal az egész várost, vagy legalább is a Németiben levő főbb utcákat behálózhatni óhajtanám s megállóhelyek felállítását kívánám a kultur intézetek: gymnáziumok, képezde stb. közelében. Jelenlegi alakjában a villamos közlekedésünknek egy halva született organismusa.

A piactól az állomásokig terjedő ut olyan rövid s az év legnagyobb részében olyan kényelmes e végpontok közt elterülő széles aszfalton járni, hogy a piacson lakók, a törvényszékhez, hegyi vasúthoz törekvők is ritkán fogják igénybe venni, mint-hogy a fizetéssel nem lesz arányban az időnyereség. Vegyük még hozzá, hogy épen a villamos által megfutott uton lakó polgártársaink közt van a legtöbbnek magán fogata, a ki bizonyára, pláne, ha többedmagával akar a vonathoz menni, vendégeket kikísérni stb, nem azért tart lovat, hogy villamoson utazzék. A piacson tul lakóknak vagy e körön tul elfoglaltaknak, pld. szolgabírósághoz igyekvőknek, egyáltalán nem érdemes villamoson utazni. A legtöbbszor rövidebb uton érhetnek czéljukhoz, mintha a piaczra lekerülnének, ezenkívül, ha egy kis csomagjuk, bundájuk stb. van, a piactól hordárt vagy bérkocsit kellene fogadniok s így sem időt, sem költséget nem kimélnének.

Mig ha az egész várost behálózának a vasutal s a közlekedés és személyi forgalom góczpontjain megállóhelyekről gondoskodnának, a kupék különösen esős, zivataros időben, nagy hőségben, rosszul világított (?) téli esteken tömve volnának. Am azt mondják, ha nem lesz személyforgalom, lesz helyette áruforgalom. Legvirágzóbb üzleteink a pi-

acz körül vannak, ezek részére fogja majd a villamos a kereskedelmi czikkeket szállítani.

Ugyde nyilt titok, hogy a vásárteret a nemes magistratus mihamarabb el akarja a piaczról tétetni. Ekkor bizonyára nagyot csökken az eddig virágzó üzletek forgalma, az új vásártér körül kinyitott kereskedések gyorsan fellendülnek s a régié nem lesznek képesek elegendő alapot szolgáltatni a villamos létfentartására. De a város reputációja is kívánja, hogy ne lépjen pírulva egy esonka, béna intézménnyel a világ elé, ne legyen kritika és gunytárgya a vidék előtt, hanem egy, a forgalom hasznára és a közönség előnyére, kényelmére szolgáló egészséges intézményt léptessen életbe, hamar épen villamos vonatot akar behozni.

Addig is, mig a villamos kiépül, sőt azután is szükségesnek tartjuk az egylovas bérfogatok számának felemelését. Egy lovas fogat alig volt eddig 1 vagy kettő. A két lovas drága. A vonattól bejövet 80 kr. a tarifa, ha a legközelebbi faluig akar az ember utazni, 3 frtnál alább szóba sem áll a fiakkeres. A Perényi-utca közepétől a piaczig mentem egy alkalommal bérfogaton s 1 frtot követelt a kocsis.

A szerényebben javadalmazott intelligencia, iparosaink, a tanuló ifjúságot látogató szülők, gazdaközönségünk, szóval a város lakosságának $\frac{3}{4}$ része sürgősen követeli az egylovas bérfogatok intézményének behozatalát. Nekünk szokszor kell fiakkeren utazni és nem tartjuk lealázónak, ha egy lóval haladunk. Ellenkezőleg szivesebben nézünk két gebe helyett egyet magunk előtt. Am, aki az előitélet rabja, vagy a ki fiakkerrel akar parádézni, fizessen többet, de mi a mentül olcsóbb közlekedési eszközt óhajtjuk, mert kevés jövedelmünkől sokat nyel el az adó, nem marad tehát luxus-költségekre.

Ma már minden városban van egylovas bérfogat, miért ne lehetne nálunk is. Ha a gazdagabb polgárok által lakott városoknak, sőt magának a fővárosnak nem derogál megengedni ezt a közlekedési eszközt, miért szegényelné Szatmár?

Ne higgyék a tisztelt vezető férfiak, hogy elszigetelten állok városunk társadalmában, tollam a köz-óhajnak adott kifejezést, mint ezt az aláírók százaival tudnám bármely pilanában demonstrálni. Ideje volna már egyszer az elkeseredett polgárok igényeit is tekintetbe venni s nemcsak mindig zsebükre appellálni.

Civis.

Hirek.

Tisztelettel kérjük mélyentisztelt előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetési díjaikat és a hátralékokat kiadóhivatalunkba minél hamarabb beküldeni.

Rómából haza. Ó méltósága a püspök ur ma délután 2 óra 23 perczkor római utjából haza érkezik. Az állomásról egyenesen a székesegyházba megy, hol a jelenlevőkre áldást fog osztani.

Szatmár dicsősége. Honvétségünk kiváló lelki és szellemi tulajdonokkal megáldott ezredesét, *Ludmann Gyulát* Budapestre dandárparancsnoknak szolitotta el tőlünk a királyi kegy. Nagy kitüntetés ez nemcsak ő reá, de Szatmárra is, mely magának vallotta e derék férfit. Mióta városunkba jött, élénk figyelemmel kíséri annak minden társadalmi törekvését, s azoknak előmozdításában csálájával jelentékenyen kivette a maga részét. Ugy is mint ember, ugy is mint katona tisztelettel párosult szeretetet hagyott hátra mindazok szívében, kik valaha vele érintkeztek. Alattvalóivalatyailag bánt, épen azért oly nagy és őszinte a fájdalom, mely távozása alkalmából eltölti egy tisztikar mint a legény-ség szívét. Szeretettel párosult erélye azért mindig ott örködött ezrede felett, melynek kikép-

zése lelkének egyik legfőbb gondjává. Búszkén mondhatta el napi parancsában, hogy felettes hatósága mindig a legnagyobb elismeréssel volt a tapasztalt rend és fegyelem iránt. Erdemeinek méltó jutalmazása ez a nagy kitüntetés, mely amily örömmel tölti be mindnyájunk szívét, éppen oly szomorúságot ébreszt, hogy városunk társadalmá elvesziti őt.

Ludmann bucsuja. Távozó ezredesünk e hó 20-ról keltezve a következő, melegségtől áthatott napiparancsban vett bucsut ezredétől: Ő császári és apostoli királyi Felsőlegfelsőbb elhatározásával a magyar királyi 79. honvéd gyalog dandár parancsnokává kineveztetvén, a m. kir. 12. honvéd gyalog ezred parancsnokságát mai nappal Fodor Pál őrnagy Urnak átadtam. Hat évig voltam ezen ezred parancsnoka, és hogy ezen idő alatt egy jó lépést tettünk előre harcalképességünk emelésén és azon vonalon, melyen a tökéletesség felé mindnyájunknak tovább haladnia kell, bizonyíték az, hogy mindenkor és mindenütt történt fellépésünk az elüljáróknak nemesak díszét, de magas kitüntető elismerését is szerencsések valának kiérdemelni. — Ezen szép eredmény elérésében támogatott engem a tisztikar, kik elvemhez hiven a megadott irányban szorgalmat és összműködést kifejtve a legjobb akarattal és kötelességérzettel buzgókodtak és pedig kiki a maga szolgálati állásában vetélkedve a tökéletesítés útján. Ennek következtében nem mulaszthatom el, sőt igazságos kötelességemnek ösmerem, hogy az ezred tisztikarának minden viszonyban és minden időben tanusított jó szelleméért, átható kötelességérzetéért, ernyedetlen buzgalmaért és azon kész, engedelmeségért, melylyel parancsaimat kifogástalanul követte, ugyszintén az összes honvéd legénységnek minden alkalomkor tapasztalt fáradhatatlan kitartásáért és derék, katonás magaviseletéért a legfelsőbb szolgálat nevében teljes elismerésemet és köszönetemet kifejezzem. — Nemkülönből őszinte hálával tartozom az eredtörzshöz tartozó tiszt Uraknak, — különösen az ezredsegédtséget és ezred kezelő tiszt Urnak azon szakavatott támogatásáért, melyet a belszolgálat és a közigazgatási szolgálat teljesítésében tanusítottak és melylyel kötelességeim teljesítését oly nagy mérvben megkönnyítették. Ötizzék meg továbbra is az ezred jó hírnevét! Isten önnökkel! Hadusfalvi *Ludmann Gyula* ezredes.

Az új ezredparancsnok. Ő felsége honvédsegünk ezredparancsnokának *Lenz Győző* vezérkari ezredes nevezte ki. Elődjének működésében szép példa áll előtte, mely bizonyára vonzani fogja. Egyedül ez a helyes út, biztos léptekkel lehet haladni rajta.

Miniszteri biztos. A vall. és közokt. miniszter a jelen iskolai évre a helybeli ref. főgymnásiumhoz *Szieber Ede* kassai tankerületi főigazgatót küldötte ki.

Hivatalvizsgálat. *Galba Lajos* kir. törvényszéki elnök hozzáfogott az elnöksége területén levő bíróságok ügykezelésének megvizsgálásához. Jelenleg a nagykárolyi járásbíróság vizsgálatával foglalkozik.

Előléptetés. A pénzügyminiszter *Papp Gyula* adóhivatali pénztárnokot a VIII. fizetési osztály 3200 koronás fokozatába léptette elő.

Kinevezés. Ő méltósága a püspök ur a vallásésokoztatási miniszter által a munkácsi kir. kath. főgymnásiumnál rendszeresített hitoktatói állásra dr. *Ratkovszki Somát*, egyházmegyénk áldozópapját nevezte ki.

Gyászhir. *Skultéty István*, I. éves rajztanárjelölt, dr. *Skultéty Tivadarnak*, az ugo-csameszei Perényi közoktató főorvosának fia a napokban Budapesten thyphusban elhunyt. — *Világ Károly* m. kir. bányaműorvos e hó 16-án, reggel 5 órakor életének 87 ik évében végelgyengülés következtében Nagy-Bányán elhunyt. Hült tetemei e hó 17-én tétettek örök nyugalomra. — *Papp János*, szentszéki ülnök, cz. esperes, udvari gör. kath. lelkész e hó 23-án reggeli 6 órakor, munkás élete 91-ik évében rövid szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után elhunyt. Temetése e hó 25-én d. e. 10 órakor lesz.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter *Boitner Károly* szatmárnémeti kir. járásbírói és dr. *Dávid István Gyula* fehérgyarmati járásbírói aljegyzőket a szatmárnémeti kir. törvényszékhez helyezte át.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter *Fekete Sándor* nagyikindai kir. joggyakornokot a szatmárnémeti kir. járásbíróshoz aljegyzőnek — a pénzügyminiszter *Kádas László* helybeli m. kir. adótisztet a szolnoki pénzügyigazgatóságához pénzügyi fogalmazónak, *Berey Károly* adóhivatali gyakornokot pedig a szatmári adóhivatalhoz adótisztnek nevezte ki.

Esküvő. *Patuker János* mezőteremi róm. kath. tanító e hó 28-án esküszik örök hűséget Király-Darócson *Vinkler Katalin* kisasszonynak. — *Fürt Imre* kir. törvényszéki aljegyző vasárnap vezette oltárhoz Pápan özv. *Gal* Ferenczné urnő leányát, *Hedvig* kisasszonyt. — *Vadny Károly* király-daróczi fűszerkereskedő tegnap tartotta esküvőjét *Rachler Josefa* kisasszonynak, *Rózsa Károly* szatmárhegy-erdődi vasut üzletkezelőjének húgával.

A borellenőrző bizottság elnökévé a főispán dr. *Fejes István* ügyvéd és lapszerkesztő lemondása folytán *Daróczy Endre* ügyvédet nevezte ki.

A Kölcsei-kör a mult héten tartotta az idei saisonbaa első matinéjét, mely minden tekintetben méltán sorakozik az előbbi évek kedves emlékü előadásai mellé. A honvéd zenekar, mely a programot nyitotta és bezárta, ez alkalommal is megérdemelt babérokat aratott a jelenvolt közönség tapsaiban. *Fodor Gyula* dr. utleírása a kedves humor vegyülete volt, mely állandó derült hangulatban tartotta a kedélyeket. Utána *Holéczy Ilona* kissasszony remekelt, *Simon Judith* című ballada mesteri elszavalásával. Óriási tapsvihár hangzott fel a teremben szereplése után, úgy hogy alig birt lecsilapodni a lelkesedés a kezdethez méltó folytatásást várunk és kérünk.

Egy új szindarab. *Bodnár Gáspár*, képezdei tanár, a behízelt sylváról országosan ismert író egy karácsonyesti életképet írt „A kis Jézuska él” cím alatt, mely a napokban már el fogja hagyni a sajtót. A gyermeki ártatlan öröm és korunkból meritett irányképék kis mozaikja, mely leánygyermeknek van előadásra szánva. Nélkülözhetetlenné válik tehát családokban és leánynevelő intézetekben egyaránt, hol az apró jószágok kedves produktóiban mindig örömmel gyönyörködnek a szülők. A mű ára egy korona, a szerzőnél rendelhető meg Szatmáron.

Az Ezres szép tettei. A millenáris évben alakult egy asztaltársaság városunkban. Ezres nevet vett fel. A könyörületesség jelszavát írta zászlójára. Csendben, zajtalanul kezdte működését, saját tagjain kívül alig ismerte más. Ma már kénytelenek vagyunk dicsőségét hirdetni ország-világ előtt. Évről-évre oly szép áldozatot hoz ez az asztal a jótékonyaság oltárára, aminőt olyan egyénektől

is alig látunk, akiknek módjukban volna dobá őzni az ezresekkel. Elmehetnének oda tanulni az Ezres asztalához. A mult szombat volt a könyörületesség filléreinek szétosztása csengő koronákban. Ezerszázhetvenhat darab jutott a szegény iskolás gyermekeknek téli ruházatra. A róm. kath. elemi iskola 315 koronát, az izraelita 225-öt, a szatmári református 240-et, a németi gör. kath. 150-et, a szatmári gör. kath. 111-et kapott. Nem kell aztán ehhez bővebb kommentár. Hálát érdemel annak az asztalnak minden egyes tagja, dicséretet tisztviselői és lánglelkű elnöke, dr. *Fechtel János*, ki erélyével és a nemes ügy iránt lángoló lelkesedésével összetartja az áldozatkész sziveket, s évről-évre intenzívebbé teszi a tagok működését. Kicsinyli talán valaki?.. Produkáljon többet!..

A testvérgyilkosság ügyében a kegyelmi tanács által hozott határozatot természetesen bizonyossággal tudni nem lehet, mert azt a legnagyobb titokban tartják. A fővárosi sajtó lehet, hogy kiszimatolt valamit, mert ott a riporterseregnek ezer füle és ugyanannyi szeme van, az előtt manapság már alig lehet elrejtteni valamit. Elég az hczzá, hogy a kegyelmi tanács *Zsoldicot*, a gyilkos juhászt, kegyelemre ajánlotta a királynak. *Papp Bélát* azonban nem. A kegyelmi tanács határozatát az igazságügyminiszter a saját véleményével ellátva már felterjesztette a király elé, s pár hét alatt valószínűleg visszaérkeznek törvényszékünkhöz. Amint halljuk, a család már egészen bele van nyugodva *Papp Béla* sorsába, amelyen változtatni különben is aligha lehetne és egy lépést sem tesz megmentésére. Sőt teljesen elfordultak tőle a család tagjai, még koszt pénzének fizetését is megtagadták.

Kőrösmezőn a mult vasárnap 419 taggal fogyasztási és hitelszövetkezet alakult, mely a nép anyagi és erkölcsi előhaladására minden bizonynyal jótékony befolyást fog gyakorolni. A szövetkezet elnöke *Erdélyi Gyula* főerdész lett. A keletkezett ellenáramlattal szemben megnyugtatólag hat a tagokra, hogy a hatalom oltalma alatt állanak.

Cseppkőbarlang. Kis-Ugolyka máramarosmegyei község határában *Merveldt Klement* gróf uhlánus ezredes erdőbirtokán *Pavlasék* Frencz erdész óriási terjedelmű barlangot fedezett fel, melynek három elágazása van s az egyik csodás szépségű cseppkőbarlang.

Rablógyilkosság. A mult héten éjjel Bajfaluban meggyilkolták *Rád Demeterné* született *Magurán Axinát*. Az öreg asszony künn aludt a tornácson s ott támadták meg, talán épen álmában. Mint mondják, feje össze volt törve halántékán és mellén szurás által okozott seb volt látható. Mikor a gyilkosok az asszonnyal ily kegyetlenül végöztek, kiásták a földet a küszöb alatt s úgy bujtak be a szobába, hol az öregség miatt nagyott halló *Rád Demeter* feküdt az ágyon, mély álmat szimulálva. Itt aztán lámpással kutattak, de eredménytelenül. Volt a házban mintegy 300 korona, egy eladott ökr ára, azt keresték, de nem találták meg, mert, mint másnap kiderült, a pénz a falra felakasztott cifra csupok egyikébe volt betéve, hol a vizsgálat alkalmával meg is lelték. Az öreg *Rád* állítólag hallotta a zajt midőn a feleségét megölték, de nem mert kimenni; midőn a rabló-gyilkosok a szobában kutattak, akkor is mindent hallott, de mozdulatlanul feküdt, mintha a legmélyebb álomba lett volna merülve. És ennek köszönheti, hogy életben maradt, különben valószínűleg felesége sorsára jutott

volna. Jellemző hogy mire a csendőrség a helyszíne-re érkezett, a hullát a helyszínről elvitték és mogmosták, a küszöb alatt ázott üreget betömték. Így anyomozás igen meg van nehezítve. A vizsgálat különben erélyesen folyik, de a tettesek ez idő szerint szabadon járnak, a gyanu többre irányul, de biztosat tudni nem lehet.

Alsó-Kapnik. Itt a vidék téli képet mutat. F. hó 16-ig nyári meleg napok voltak, 16-án beborult és 17-én reggelre megindult esni, d. e. 8 órakor hó fordult és egész felváltva hó és havas eső esett 18-ára a község felett levő hegyek hóval voltak borítva, a község felett levő 1443 m. magas Guttin hegyet 30—40 cm. vastag hó fedi, mely úgy látszik, állandó vendég lesz, mivel azóta is esik, még pedig a völgyben havasosó, a hegyek tetején pedig hó.

Egy jó könyv készül elhagyni a sajtót. Kovács Jázon sz. nagy Vazulrendi áldozópap magyar nyelven közrebocsátja P. Riedl Kázmér jézustársasági atya „Szűz Mária, a mi Anyánk“ című remek munkáját. Megrendelések már most is eszközölhetők a szerzőnél, Mária-Póson. A mű ára egy korona, papoknak erga sacra is. Megjelenése után bővebben hozzá fogunk szólni.

Nem szabad fegyvert vinni Chinába. A belügyminiszter tiltotta, hogy az ország területéről vagy azon át Chinába fegyvert és löszereket szállítsanak. Aki ez ellen vét, a szállítmány elkobzása mellett egy hónapig terjedő elzárással és 300 frt. pénzbüntetéssel büntetetik.

A vasúti raktároktól a Teleki-utcaig vezető uton már hónapok óta szét vannak rombolva a villamos lámpák, úgy, hogy egiptomi setétség uralkodik ezen a tájon minden időben. Csodálatos dolog, hogy ezt a tarthatatlan állapotot ily hosszú időn keresztül senki sem látja meg azok közül, akiknek szigorú kötelességük volna a villamos lámpák jó karban tartása fellett örködni. Pedig ez az utvonal nagyon fontossá lett azóta, hogy a feladó portékát ezen kell a raktárakhoz szállítani és ezen az uton kell az érkezett szállítmányokat a városba befűvarozni. Mig d. u. 6 óráig világos volt, addig nem volt érezhető a világítás hiánya, azonban mostanában már mindenki túrelmetlenül kiáltja: legyen világosság! Reméljük, hogy ez a kiáltás nem fog a pusztaiban elhangzani, hanem eljut azokhoz is, akiknek kötelességük a bajon segíteni. (Beküldetett).

Szüreti multság. A színérváraljai rk. legényegylet jól sikerült szüreti multságot rendezett f. hó 14-én a Korona-vendéglő dísztermében. — Az ujság ingere — mivel ily nemű multság még Váralján nem volt, — sok nézőt vonzott a legényegylet helyiségéhez, honnan a csinos magyar ruhába öltözött csöszök és csösz leányok nemzeti lobogó alatt, zene szó mellett indultak a hegybíró lakására, majd a Korona vendéglőbe, hol a szüretelés volt. Különösen kedves jelenség volt a felvonulásban a kis *Wolkenberg* Margitka és *Stuller* Erzsike, amint szép magyar öltözetben a szüreti koszorút vitték. — 8 óra körül, a gyönyörű dobszó elhangzása után, előlépett a nótárius eredeti magyar öltözetben, ősi fringival oldalán, ékes sastollal füle mellett és hozzáfogott a szüreti törvények kihirdetéséhez, melynek humoros hangja és a nótárius páratlan ügyes mimikája állandó derűtségben tartotta a jókedvű mulatókat. — Ezután kezdetét vette a szőlő lopás. — Volt hajrá! Aki nem lopott, annak loptak és *Venglárcekek* István kitűnő hegybíró jó humorával könnyítette meg a büntetés

lefizetését. Öröm volt ott lópnai. Nincs is panasz. Loptak eleget, fizettek sokat, és megkezdődött a táncz, mely a legvigabb hangulatban a reggeli órákig tartott. — Közbe-közbe vig szüreti nóták fokozták a jó kedvet, melyet a vendéglő savanyu bora sem volt képes lefokozni. A nemzetközi világposta levelezőlapjainak elárúsítói pedig nem kevesebb, mint vagy 250 drb. képes lapot adva el, mi a mi viszonyainkat tekintve, ropant numerus. Élénk érdeklődést keltett a szüreti koszoru kisorsolása, melyet *Kalina* Ferencz n. károlyi festő művész nyert el, méltó öröme a károlyi vendégeknek s megelégedésére a helybelieknek, hogy így is kifejezhették szívességüket, melylyel a vendégeket fogadták. Különösen hálásan kell itt megemlékeznünk *Sándor* György nkárolyi legényegyleti pártoló tagról, ki fardságot nem ismerő buzgósággal volt segítségére a rendezőségnek s a kezdet nehézségét jó tanácsaival iparkodott megkönnyíteni. — A nagybányai Rezes-fele zenekar fűszerezte a multságot, mely erkölcsi tekintetben fényesen, anyagilag kielégítően sikerült. Sokan idegenkedtek e multságtól, mert nem ismerték, de akik ott voltak, jól mulattak mit a reggelig tartó emelkedett hangulat bizonyít. Ez kedvesen jutalmazta a rendező munkáját s öröme szolgálhatott *Pilcz* Edének, az egylet agilis, derék elnökének, kinek sikerült az annyira közönyös elemeket egy kicsit felmelegíteni s az egylet iránti jó akaratot a jövőre biztosítani. — *Referens.*

Osztálysorsjegy-érdekelteknek. „A Nemzeti Pénzváltó Részvénytársaság“ Budapest (Gizella-tér, Haas-palota) az ország legnagyobb osztálysorsjegy-elárúsító helye, *jelentékeny előnyöket* és messzemenő biztonságot nyújt. Az intézet sorsjegyeket eredeti áron (utánvétellel is) küld szét teljesen *költségmentesen*. Ezen előnyöknél fogva az intézet sorsjegyei a leggyorsabban fogynak el; ajánlatos tehát, hogy a megbízások mielőbb az intézethez beküldessenek.

A vonat kerekei alatt. Szombaton reggel nagy szerencsétlenség történt a nagykárolyi pályaudvaron, mely egy embernek életébe került. Midőn ugyanis a városunk felől érkező személyvonat robogott befele a pályaudvarra, két hordár a vonat előtt át akart szaladni, hogy a Debreczen felől éppen akkor jött vonat utasaitól átvegyék a podgyászokat. A még gyors mozgásban haladó szatmári vonat mindkettőt elütötte, az egyik Várad Mihály a kerekek alá került, melyek testét szétdarabolták. Halálát hat kiskoru gyermek és özvegye siratja. A másik hordár Pál Lajos csak kisebb sérüléseket szenvedett. Felelősség nem terhel senkit, mert meg volt tiltva a hordároknak, hogy mozgásban levő vonatok előtt átfutkossanak. A szerencsétlenségnek ők maguk az okai.

Budapest világváros. Ezt mondjuk mi idehaza, de ez a véleménye a világlátott idegeneknek is. Ne menjünk messze, csak nézzük a nagy körút forgalmát, mely kaleidoskopszerű képével a legélénkebb benyomást gyakorolja a szemlélőre. Az élelmes kereskedő, szállodás, bankár mindmeganyian az újabb technika vívmányaival iparkodnak a közfigyelmet üzlethelyiségükre téríteni és meglátszik az igyekezetükön, hogy a hatás elérésére nem riadnak vissza anyagi áldozatoktól sem. Ez a kis elmefuttatás pedig abból az alkalomból jut eszünkbe, hogy az Erzsébet-körút 54. számú ház előtt állandóan sok a szemlélő közönség, amit egy hölgy okoz, ki a kirakatban sorra mutogatja, mikor lesz az

osztálysorsjáték huzása stb. Igazán érdemes megnézni ezt az elmésen összeállított automatát, melyet villamám tart működésben s a tolettjeit is a legelőkelőbb műteremből kapja, sőt a frisurája is a legmodernebb. Hazánkban ez az első ilyfajta mozgó alak a Török A. és Társa Erzsébet-körút 54. sz. alatti fiókbankjában van felállítva és igazán látványosság számba megy. Ez a szolid cég mindent elkövet, hogy a fővárosban levő és ide utazó vevőkörét minél inkább tágiítsa és a nagy közönségtől már kiérdemelt bizalmat fokozza.

Az arczképes vasúti igazolványok. Az államvasutak igazgatósága az arczképes évi igazolványoknak a jövő évre leendő érvényesítése tárgyában elrendelte, hogy a folyó évre szóló feláru vasúti jegy váltására jogosító arczképes évi igazolványok abból a czélból, hogy az 1901. évre idejekorán érvényesíthetők legyenek, a m. kir. államvasutak igazgatóságához már ez évi október hónap 1-től kezdve beküldhetők; azon jogosultak pedig kik ez évben ily igazolvány birtokában nincsenek, de ilyet a maguk részére az 1901. évre váltani kívánnak, az igazolvány kiállítását, ugyan- csak a fenti időponttól kezdve kérelmezhetik. Nehogy tehát az igazolványok érvényesítése és illetve az újak kiállítása ez év utolsó hónapjára maradjon, a munkatoridás és az ebből származható késedelmeknek elejét veendő, figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy saját érdekükben cselekszenek, ha az érvényesítés kieszközlése, illetve az új igazolványok megszerzése iránt igazolványaik, illetve fényképeik és kezelési illeték fejében személyenként egy korona készpénznek a m. kir. államvasutak főpénztárába való beküldése mellett, az előirt módon hivatali felsőbb-ségük útján kellő időben kérelmezik.

Csak 4 koronáért 200,000 korona nyerhető. Különösen kedvező nyeresi esélyeket nyújtanak az ő Felsőge által engedélyezett új államsorsjáték sorsjegyei, minthogy 18,122 sorsjegy 418,640 korona készpénzben kerül egyszerre sorsolásra és a főnyeremény 200,000 korona. Állami felügyelet és kezesség. Mint-hogy e 4 koronás sorsjegyek előre láthatólag gyorsan elfognak, ajánlatos, hogy ily sorsjegyekre szóló megrendelések a Nemzeti Pénzváltó Részvénytársaságnál (Budapest, Gizella-tér, Haas-palota) mielőbb, de legkésőbb 8 napon belül beküldessenek. — A nevezett intézetnél osztálysorsjegyek is kaphatók eredeti áron és megjegyzük, hogy ez egyúttal az ország legnagyobb elárúsító helye, mely a sorsjegy vevőknek a legnagyobb előnyöket és biztonságot nyújtja.

Osztálysorsjegyet vásároljunk a M. K. főtőzsdeben, hol pontos kiszolgálattal mellett az esetleges nyeresmények azonnal kifizettetnek.

Az építő ipari téli tanfolyama a budapesti m. kir. állami felső (építő) ipariskolában: VII. Damjanich-utca 28.; november 3-án nyílik meg. A tanfolyam négy félévre terjed. Az első évfolyamra való felvétel feltételei: Legalább 15 éves életkor, irni-olvasni és számolni tudás s legalább egy építkezési időszakra terjedő gyakorlati működés a kőmives, a kőfaragó, vagy az ács mesterség terén. Szükséges bizonyítványok: 1. Keresztlevél, vagy születési bizonyítvány. — 2. Erkölcsi bizonyítvány. — 3. Az elvégzett isk. osztályokról szóló bizonyítványok. 4. Munkakönyv, vagy iparhatóságilag hitelesített munkabizonyítvány. Díjak: 4 kor. beiratási díj, 20 kor. tandíj, 4 kor. szertári biztosíték. Budapest, 1900. október hó. *Az igazgatóság.*

Pádai Szent Antal Lapja. Az október 16-án megjelent 2. szám érdekes tartalmat

nyújt az olvasóknak. *Költemények*: P. Szent Antal, írta Zafféry Károly; Alacogne Margit, írta Szentesy Alfonz; Ideáalom, írta Ferencsik Fedor, *Közlemények*: Hítségoklat a XIV. században; Fiu az apáért (képpel); Hittérítő gyermek (képpel); Szegények kenyerere (vezérezkik) írta Bonffter Lujza k. a.; Transzvál alkonya (képpel); Szent Antal ügyei; Különfélék; Könyvespolez stb. *Képek*: A hit, remény és szeretet allegoriája: Szent Antal a meggyilkolt ifjával tétet tanúságot atyja ártatlansága mellett; A száműzött Krüger elnök és felesége; Hittérítő gyermek a fegyenczek közt, stb. A lap élén Fr. Caratelli Lőrincznek, a minoriták rendfőnökének ajánló levele olvasható, melyet a szerkesztőhöz intézett. *Páduai Szent Antal Lapja* megjelenik minden hó 1-én és 16-án; előfizetési ára 3 kor. 20 fillér; megrendelhető Budapesten IV., a Ferenczicz-zárdájában Buday Aladár szerkesztőnél. Magunk részéről is melegen ajánljuk a változatos, esinos hitbuzgalmi folyóiratot.

Lóvinger József üzletében (Deáktér 22.) vásároljunk osztálysorsjegyet. 1. egész 12 kor., 1/2 6 kor. 1/4 3 kor. 1/8 1 kor. 50 fill.

Hirdetmény. Ezennel tudatom a városalakosaival, hogy az 1888. évi VII. t. cz. 68 §-a alapján a kutyákra vonatkozó 40 napi zárlat megszűnt. Szatmártt, 1900. október 12. Dr. Korbay főkapitány.

Termény árak.

Termény métermázsánként	Szatmáron			
	frt	kr	frt	kr
Tiszta buza	6	40	6	50
Kétszeres	5	20	5	30
Rozs	5	75	5	80
Arpa	4	80	4	90
Zab	4	10	4	20
Tengeri	5	40	5	50
Kása	10	—	—	—
Fehér paszuly	6	40	6	50
Tarka	4	80	4	90
Szilva	18	—	—	—
„ füstölt	—	—	—	—
Repeze	11	—	—	—
Krumpli zsákja	1	20	1	30
Szaton na	—	—	—	—

Egy 37 éves, gazdálkodásban jártas, uraságnál, mint

gazda állást keres,

kauczió képes.

Értekezhetni a kiadóhivatalban.

Ősszel ültessünk gyümölcsfákat!

Igen jó faju 2—5 éves

alma oltványok

kaphatók Halász József szinérváraljai faiskolájában.

Ár: 8 krtól 30 krig.

Saját készítésű fehéreneműek az ezredéves országos

PÁSKUJ IMRE

hazai iparcsarnokába

megjöttek

az őszi és téli idényre

a legdivatosabb

NŐIRUHA KELEMÉK

és a legjobb minőségű tiszta gyapjuból készült

hazai gyapjuszövetek és posztók

férfi öltönyök és felsőkre, melyekből nagy választék van; ugyszinte **szepeességi len vásznak**, damaszt asztalneműek, pamut siffonok és vásznak állandóan raktáron tartatnak; a saját készítésű **női- és férfi fehéreneműek** szintén készletben vannak s azokból a legszébb **menyasszonyi kelengyék** a legrövidebb idő alatt készíttetnek.

Téli harisnyák, alsó ruhák, keztyük, sapkák, muffok, gallérok, kalapok, **szőnyegek, függönyök, ágyterítők, paplanok, pokróczok, madráczok** nagy választékban vannak.

Torna ingek nagy választékban.

Bicikli ingek, harisnyák, sapkák

Vidékre árjegyzékek és minták bérmentve.

fejlesztéseért milleniumi éremmel lettek kitüntetve!

BETEGEKNEK VIGASZ.

DUPLA MALÁTA-SÖR

SZENT ISTVÁN VÉDJEJEGYVEL.

Hatásos szer **vérszegénység, idegesség, emésztési zavarok, álmatlanság** és **gyöngeség** ellen, továbbá ajánlva van **lábbadozóknak** és **szoptató nőknek.**

Ajánlják: **Dr. Ángyán, Dr. Elischer, Dr. Herczel, Dr. Kétli, Dr. Korányi, Dr. Laufenaer** és **Dr. Liebmann** egyetemi tanár urak.

Kapható Beer Simonnál Szatmáron.

„Stearoptinum“

(Olaj-sebtapasz)
Bámulatos gyorsan gyógyító olaj-sebtapasz, a mely egyetlen a maga nemében s egy régi család titka.

Budapesten a katonaságnál orvosilag rendelve.

biztosan gyógyítja s a fájdalmat rögtön csillapítja bármily sebeknél: vágás, zúzódás, égés, fagyás, mindenféle kelevény, a női emlők gyuladása és gyülése, a titkos betegségek, kiütések stb.

Egy adag ára használati utasítással együtt 2 korona.

A hatásért kezességet vállal, a mi, ha elmaradna, — a pénzt visszaszolgáltatja a „Stearoptinum“ laboratoriuma.
A pénz beküldésével vagyutánvétellel megrendelhető a „Stearoptinum“ laboratoriumában:

Budapest, VII. kerület, Mexikói-ut 88. II. 25.

UNGHVÁRY LÁSZLÓ 300 holdas
czegledi gyümölcsfaiskolája és szőlő-
telepének árjegyzéke megjelent,
mely 500 gyümölcsfaj leírását tar-
talmazza Nemes esemete eladaték
2 krtól 50 krig. Rendelhető min-
denféle vadoncz, nagymennyiségű
sima és gyökerez szőlővessző Kap-
ható sövény-keszítésre alkalmas
akác, gleditschea maciura, ribizli
stb. Viszonteladók 20-30% en-
gedményt s 4-6 havi hitelt kap-
nak Kertészeti eszközök és kiállítás-
borok is adatnak el Árjegyzék
bérmentve küldetik.

Nemzeti szálloda

Budapest Váci-u. 9.

Elsőrangú,

minden kényelemmel ellátva.

Belváros legélénkebb helyén.

* * * Villamvilágítás. — Felvonó
(Lift). — Fürdő. — Telefon. * * *

Restaurant és kávéház.

Olesó áruk.

Szobák 1 forint 20 krajczártól feljebb.

Az összes 50.000 nyeremény
JEGYZEKE.
A legnagyobb nyeremény felszerelésesebb esetben:
1.000.000 korona.
A nyeremények részletes beosztása a következő:

	Korona
1 jutalom	1.000.000
1 nyer. á.	400.000
1 " "	200.000
2 " "	100.000
1 " "	50.000
1 " "	20.000
1 " "	10.000
2 " "	5.000
1 " "	4.000
5 " "	3.000
1 " "	2.500
2 " "	2.000
3 " "	1.500
1 " "	1.000
31 " "	500
67 " "	300
3 " "	200
432 " "	200
763 " "	100
1238 " "	50
90 " "	300
31700 " "	200
3900 " "	170
4900 " "	130
50 " "	100
3900 " "	80
2900 " "	40
50.000 nyer. és jut. összegben	13.160.000

Rendelőlevél levágandó. **Török A. és Társa főelárusítók Budapest.**

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget korona összegben } utánvételezni kérem }
} postautalvánnyal küldöm. } A nem tetsző törlendő.

Pontos cím:

Nyujtsunk kezet a szerencsének!

Már sokan szerencsések lettek egy nálunk vásárolt sorsjeggyel!

Az egész világban a legnagyobb eséllyel bíró magy. kir. szabad. osztálysorsjáték legközelebb újból megkezdődik.

100.000 sorsjegyre 50.000

pénznyeremény jut, tehát az oldaltálló nyereményjegyzék szerint a sorsjegyek felét pénznyereménnyel húzzák ki és egy külföldi sorsjáték sem képes aránylag ily nagy nyereményeket felmutatni, mint a mi magyar osztálysorsjátékunk.

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

egy millió korona.

Egészen tizenhárom millió 160.000 korona lesz kihuzva és az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az eredeti sorsjegyek tervszerű árai az I. osztályhoz:

egy nyolcadad (1/8) frt — 75 vagyis 1.50 korona
egy negyed (1/4) " 1.50 " 3.— "
egy fél (1/2) " 3.— " 6.— "
egy egész (1/1) " 6.— " 12.— "

utánvét mellett vagy az összeg előzetes beküldése ellenében. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre

f. é. november hó 15-ig

kérünk hozzánk beküldeni.

Török A. és Tsa.

bankház
Budapest,

V., Váci-körut 4/a.

Fiókbankházak: IV., Múzeum-körut 11.
VI., Erzsébet-körut 54.

Sok és nagy nyereményt fizettünk már ki vevőinknek és pedig rövid idő alatt körülbelül három és fél millió koronát.

Csinos kivitelü

báli, üdvözlő kártyákat, lakodalmi és eljegyzési meghívókat, mérlegeket, mindennemű rovatos munkákat, üzleti körleveleket, falragaszokat, a legjutányosabb ár mellett készít a

„PÁZMÁNY-SAJTÓ“

könyvnyomda.

Ugyanitt nagy raktár: egyházi, iskolai, katonai, jegyzői nyomtatványokból.

Hirdetéseket

legolcsóbban vesz fel

a

„HETI SZEMLE“,

Szatmármegye legelterjedtebb s egyedüli politikai hetilapja.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére a „vörös kereszt“-hez.

Kitüntetve:

Bécs, Páris, London, Madrid, Brüsszel, Bologna, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Wallergasse I. Bécs, IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl az 1900-ik nyári és őszi idényre papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

különösen:

meleg téli havelokokat, s. p. finom fekete palmerstonból ujjak nélkül 18 frt, ujjakkal 24 frt.; ujjakkal és valódi széles prém-gallérral, béelve 34 frt.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciumok, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból tartós és diszes kivitelben. Szövetek méter számra is eladatnak.

Egyházi szerek

végleges megrendelés után olcsón szállíttatnak.

Árjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.

Petróleom olaj és villany lámpák villamos izó testek minden nagyságban 70 fillér.

GYÓRY KÁROLY

ÜVEG PORCELLÁN LÁMPA ES HÁZTARTÁS BERENDEZÉRI ÜZLETE
SZATMÁR, DEÁK-TÉR.

OLCSÓ BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS.

50 kor. menyaszonyi kelengyék áll 100 drbbal 27 drb. üveg 72 porcellán edény és 1 drb. fa táleza vannak 200, 300, 400, 500, kor. kelengyék melyek az evő és ivó készleteken kívül igen sok használati és dísz tárgyakat tartalmaznak égők 15, 25, 35, 45, 72 gyertya fényre ezen égők bármely petróleom lámpába alkalmazhatók, — alkalmi ajándék tárgyak nagy választékban.

kész szolgálattal

Gyóry Károly.

Zománczolt lagirozott és nikkell edények képeretkezés minden kivitelben.

Alpaca és cinacél evő eszközök.

Csillár petróleom 44 fillér

M.K. EGYETEM
VEGYTANI INTÉZETE:

KRISTÁLY

SZTLVKACSFÜRDŐI

HEGYIFORRÁS

IGENTISZTA

BICARBONAT

ÁSVÁNYVIZ

KAPHATÓ:
FÜSZERKERESKEDESEKBEN
VENDÉGLÖKÖBEN
ÉS MINDEN VASUTI
ÉTKEZŐ KOCSIBAN.

„Több száz kiváló orvos által ajánlva,“
„A legizletesebb és legolcsóbb ásványviz.“
Kapható Szatmáron: minden jobb „fűszerkereskedésben és vendéglőben.“